

Prohlášení Klimatické koalice a Zeleného kruhu
Schváleno 30. 9. 2021

Vláda ignorovala závislost na fosilních palivech. Nyní musí zakročit, jinak hrozí nebezpečné zvýšení nákladů na energie

V posledních týdnech a měsících zažíváme po celé Evropě bezprecedentní nárůst cen energií, který se dotkne i lidí v České republice. Ceny elektřiny dokonce překonaly dosavadní rekord z roku 2008 a je možné, že dále porostou. Podle analytické společnosti Ember je na vině zejména rostoucí cena zemního plynu. [1] Svojí roli v růstu ceny elektřiny hraje i zvýšení ceny emisních povolenek. Nicméně i v případě, že by cena povolenky za poslední rok nijak nerostla, by současné zvýšení ceny plynu zdražilo elektřinu z původních cca 50 eur/MWh na cca 90 eur/MWh (nynější cena je přitom cca 100 euro/MWh). [2]

Na růst ceny emisních povolenek, který přispívá ke zdražování, je třeba pohlížet jako na přenesení škod způsobovaných fosilními palivy na zdraví a životním prostředí do jejich ceny. Navíc růst ceny znamená i růst výnosů pro stát, který je může použít na snižování fosilní závislosti. Spalování fosilních paliv je také hlavní příčina změny klimatu a ekonomické dopady nekontrolovatelného růstu teploty by byly násobně větší, než náklady na redukci emisí skleníkových plynů (tedy na zastavení růstu teploty na relativně bezpečné úrovni). I dopady změny klimatu jsou horší pro chudší lidi nejen v rozvojových zemích, ale také v ČR. Naopak obnovitelné zdroje energie z dlouhodobého hlediska energii zlevňují [3] stejně jako úspory snižují náklady díky nižší spotřebě energie.

Některé státy, jako třeba Španělsko [4], Řecko nebo Belgie, již dávno plánují a přijímají opatření, aby ochránily domácnosti před pádem do energetické chudoby. Česká vláda oproti tomu zaspala, nedokázala včas snížit naši závislost na fosilních palivech, nesplnila ani vlastní plány na zvyšování účinnosti využití energií v domácnostech i v průmyslu a na ochranu českých občanů a občanek začíná pomýšlet až teď. [5] Přitom už nyní podle EUROSTATU trpí energetickou chudobou [6], tedy stavem kdy nepřiměřeně velkou část svých nákladů vynaloží na elektřinu a vytápění, přes tři sta tisíc lidí. [7] V akutním ohrožení je však až pětina domácností, které se kvůli růstu cen elektřiny, plynu a tepla mohou dostat do problémů. [8]

Vláda rovněž dosud nemá plán, jak pomoci proměnit fungování českého teplárenství tak, aby vyřešila závislost na uhlí a zároveň nadměrně neohrozila domácnosti vysokými cenami a politickými i ekonomickými riziky dováženého plynu. Ekologické a rozvojové organizace sdružené v Klimatické koalici upozorňují, že jedním z hlavních vládních cílů by měla být takzvaná spravedlivá transformace, aby náklady konce uhlí a dalších fosilních paliv neohrozily ty nejchudší a nedošlo k propadu zaměstnanosti i životní úrovni v "uhelných" regionech, ale i jinde v zemi.

Sociální otázku konce fosilních paliv je nutné okamžitě řešit. Vyzýváme vládu, aby urgentně přijala sérii opatření, která ochrání české domácnosti před pádem do energetické chudoby. Může mezi ně spadat například příspěvek na energie, který umožní vyrovnat rostoucí účty za energie nízkopříjmovým rodinám nebo zjednodušení podmínek a navýšení dotační podpory pro zateplování a obnovitelné zdroje na domech, aby byly dostupné všem. Zdrojem financování takového příspěvku by měly být v první řadě desítky miliard korun získávané z aukcí emisních povolenek na národní úrovni, které se v současné době rozpouští ve státním rozpočtu.

Zajištění energetických potřeb musí být dostupné pro každého. Zároveň je potřeba nesvazovat domácnosti na léta dopředu závislostí na plynu, jehož cenu určuje těžko předvídatelná globální

poptávka a geopolitická situace. Zaměstnancům a zaměstnankyním uhelného průmyslu, kteří budou přicházet o práci, by měl stát poskytnout výsluhový příspěvek - tak jak to už funguje pro odcházející horníky z některých dolů.

Systémovým řešením pro udržení přiměřených nákladů na energie jsou pak masivní investice (například s využitím peněz nabízených Evropskou unií) do snižování spotřeby energie i akumulace energie a spuštění programů pro podporu obnovitelných zdrojů energie, které už dnes poskytují nejlevnější elektřinu a teplo a pomohou zajistit nezávislost na rostoucích cenách fosilních paliv.

KLIMATICKÁ KOALICE je platformou českých nestátních neziskových organizací, které se zabývají zejména ochranou životního prostředí, rozvojovou spoluprací a humanitární pomocí.

Plnými členy jsou: Arnika, Automat, Calla - Sdružení pro záchranu prostředí, z. s., Centrum pro dopravu a energetiku, C2c – Artwall, ProVeg International (dříve Česká veganská společnost), ČSOP JARO Jaroměř, EDUCON, z. s., Ekologický institut Veronica, Ekumenická akademie, z. s., Extinction Rebellion, Frank Bold, Green Dock, GREENPEACE Česká Republika, Limity jsme my, Nádech z.s., Na mysli, z. ú., Na Zemi, NESEHNUTÍ, Hnutí DUHA, Pěšky městem (Pražské matky), Přátelé přírody ČR, Rada pro mezinárodní vztahy, Re-set, Rodiče za klima Liberec, Společnost pro trvale udržitelný život, Tereza.

Přidružení členové: ADRA, o. p. s., Amnesty International, ARPOK, CARE Česká republika, z. s., CI2, o. p. s., Česko proti chudobě, Člověk v tísni, o.p.s., Diakonie ČCE, Doctors for Future - Lékaři za budoucnost ČR, FoRS - České fórum pro rozvojovou spolupráci, Fridays for Future, Glopolis o.p.s., Charita ČR, Klimatická žaloba, Koalice proti palmovému oleji, Nadace Partnerství, Česko za klima, Slušná firma, Učitelé za klima, Vzdělávací a kulturní centrum Klášter Broumov, Zachraň jídlo, Zelený kruh

www.klimatickakoalice.cz.

KONTAKT: Barbora Valešová, Klimatická koalice, 736 279 250, barbora.valesova@klimatickakoalice.cz

KONTAKT PRO MÉDIA: Jitka Martínková, Klimatická koalice, 728 399 452, jitka.martinkova@klimatickakoalice.cz

ZELENÝ KRUH je asociace ekologických nevládních organizací působících v České republice, která se věnuje plošnému monitorování zákonů a politik, koordinaci legislativních kampaní a advokační činnosti zaměřené na zachování kvalitní ochrany životního prostředí a vysoké úrovně občanských práv v rozhodovacích procesech. Jejími členy jsou: Actaea – společnost pro přírodu a krajinu, Agentura Gaia, Apus, AREA viva, Armillaria (ZO ČSOP), Arnika, Ateliér pro životní prostředí, Automat, Beleco, z.s., Bieno, z.s., Calla – sdružení pro záchranu prostředí, Centrum pro dopravu a energetiku, Centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia, Centrum ekologické výchovy VIANA (Schola Humanitas Litvínov), Centrum pro komunitní práci, Centrum rozvoje Česká Skalice, CZ Biom – České sdružení pro biomasu, Česká společnost ornitologická, České Švýcarsko o. p. s., Český a Slovenský dopravní klub, Čisté nebe o.p.s., Čmelák – Společnost přátel přírody, ČSOP JARO Jaroměř, DAPHNE – Institut aplikované ekologie, z.s., Děti země, Dobře zapsaný spolek, Dopravní federace, Eco – info centrum Ostrava, Ekoinfocentrum ZO ČSOP, Ekologické centrum Meluzína, El Grifo, Fairwood, z.s. (dříve FSC ČR, o.s.), Fórum 50 %, Frank Bold, Glopolis o.p.s., Greenpeace ČR, Hnutí brontosaurus, Hnutí DUHA, Chaloupky, o.p.s., Jizersko-ještědský horský spolek, Juniperia, Sdružení Krajina, Jihočeské matky, o.s., Koalice pro řeky, Konopa, z.s., Krasec, o.s., Krocan o.s., Mladí chovatelé zvířat, z. s., Moravský ornitologický spolek – středomoravská pobočka ČSO, Muzeum přírody Český ráj, N.O.S., Nepomucký ornitologický spolek, Nadace na ochranu zvířat, Nádech, z.s., NaZemi, Nesehnutí, Občanské sdružení AMETYST, OBRAZ – Obránci zvířat, Oživení, Pražské matky, z.s., PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického

zemědělství, PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Přátelé přírody z.s., Re-set, Rezekvítek, Rosa, o.p.s., TEREZA, vzdělávací centrum, z.ú., SEVER Horní Maršov o.p.s., Silezika, o.s., Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, Společnost pro zvířata, Síť ekologických poraden STEP z.s., Síť středisek ekologické výchovy Pavučina, z. s., STUŽ - Společnost pro trvale udržitelný život, Suchopýr, o.p.s., Svaz ochrany přírody a krajiny ČR, Svoboda zvířat, TYTO o.s., Unie pro řeku Moravu, Ústecké šrouby, VAVÁKY, o.s., Vespolek, o.s., ZO ČSOP Klíny, ZO ČSOP 11/11 Zvoneček, ZO ČSOP BERKUT, ZO ČSOP VERONICA, Zdravé životní prostředí, z.s., Zelený dům Chrudim, Zvonečník

www.zelenykruh.cz

KONTAKT: Daniel Vondrouš, Zelený kruh, 724 215 068, daniel.vondrous@zelenykruh.cz

---

Poznámky pro editory a editorky:

[1] Viz <https://twitter.com/EmberClimate/status/1437760708209414148>

[2] Uvedený výpočet vychází ze situace, kdy závěrnou elektrárnou v merit order efektu na spotovém trhu je paroplyn (CCGT), cena zemního plynu v uvedeném období stoupla na PXE z 16 na 43 eur/MWh a cena emisní povolenky z 33 na 60 eur/EUA.

[3] Modelování odklonu ČR, Německa a Polska od uhlí ukazuje, že při rychlejším tempu útlumu a rychlejším rozvoji obnovitelných zdrojů bude stát silová elektřina méně než při pomalejším. https://www.agora-energiewende.de/fileadmin/Partnerpublikationen/2020/Lignite_Triangle/CZ-Modernizace_evropske_ho_hne_douhelne_ho_troju_helni_ku_net.pdf

[4] Viz <https://oenergetice.cz/zahranicni/spanelska-vlada-prijala-balicek-opatreni-omezeni-rustu-cen-energii-rovnez-zastropovala-rust-cen-plynu>

[5] Viz <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/energie-zdrazi-o-1500-korun-dve-tretiny-chceme-kompenzovat-rika-havlicek-175220>

[6] O energetické chudobě mluvíme v situaci, kdy domácnost vynaloží více než 10% svých příjmů na elektřinu a vytápění.

[7] Viz https://www.energy-poverty.eu/sites/default/files/downloads/observatory-documents/20-06/extended_member_state_report_-_czechia.pdf

[8] Viz https://www.tacr.cz/wp-content/uploads/2019/10/190531_TZ_energetickaChudoba.pdf